

теля. Горчивата гримаса на победеният е усмивката на бъдящото; а усмивката на победителя — негова гримаса¹⁾.

6. Ние сме наследили от родителите си не само материалната си същност, а притежаваме дължът и културата им. За това те са живи в нас и ние сме живели с тях. Със живи наследници и безсмъртни дела нашият индивидуален живот е достатъчен, за да свърже в една брънка миналите и бъдящи векове и да се овековечи.

Всеки човек, колкото и да е нищожен, може с отглеждане на деца, с оставяне дела да помогне на своя род в овладяването на вечността. Когато орача прави копряла, дърводелеца — орало, коларя — спица или най-проста клечица — те подтикват рода към вечността. Че бъдания човек ще измисли по-съвършени средства, но той не би ги измислил без тия, които ний ще му оставим.

Спицата на днешните моторни и парни коли е чедо на най-първата такава; най елегантната обувка — на първия царвул; най-големия палат — на първата колиба . . .

Нивга не бива отчаяние чело ни да помрачи и надежди покруси, защото и без това индивидуалният идеал не е последен идеал на рода, а още по-малко такъв на земен живот.

И с първата крачка на идеала ние сме направили нещо. Ако ние изчезнем във своя път — стига само диря да личи след нас. Оня, който иде след нас, не ще забрави да мисли, дали може да мине по нашия път. Дирята ще му каже „Тук преди тебе вече мина един“. И той смело ще тръгне по дирята, за да продължи делото.

А какво ще направим за рода, ако, вместо днри, оставим очертан път? Дали не за това много хора са признати за Богове от хората? А и тях е проста майчица родила и кърмила, люляла и гледала.

Майчини трудове и мжки най-често божественна заря отнася на златна грива във вечността.

Творецът иска от нас труд и мжка — иска да бъдем живи, да се плодим, да се сгъстяваме, да се борим, за да станем по живи и по способни за нови борби и ново творчество. Като имаме пред очи великото земно творчество с неговата ширина и дълбина, ще ни стане ясно, че за неговото усъвършенствуване са потребни милиарди работници с най-различни специалности и назначения. И за да подтикнат на работа земните твари и сили, твореца на всекому е определил заплата.

Тези, които са против платения труд, ще останат очудени! — че и Бог плаща на своите работници и то не еднакво, а — според способността и старанието.